

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут нафтогазової інженерії
(назва інституту)

ТЗНС
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІнАБЕ _____
(назва інституту)
Мазур М.П.
(підпис) (прізвище та ініціали)
«03» 09 2019р.

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ
(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень
(рівень вищої освіти)

галузь знань 19 Архітектура та будівництво
(шифр і назва)

спеціальність 191 Архітектура та містобудування
192 Будівництво та цивільна інженерія
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
обов'язкова /вибіркова

Робоча програма дисципліни «Основи охорони праці» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня бакалавра за спеціальностями “191 - Архітектура та містобудування”; “192 - Будівництво та цивільна інженерія”.

Розробник:

Проф., кафедри ТЗНС,
д.т.н., професор

(підпис)

Я. М. Семчук
(ініціали та прізвище)

Робочу програму схвалено на засіданні

кафедри ТЗНС
(назва кафедри)

Протокол від «30» серпня 2019 року № 1.

Завідувач кафедри ТЗНС
(назва кафедри)

(підпис)

В. Г. Погребняк
(ініціали та прізвище)

Узгоджено:

Завідувач випускної кафедри архітектури та містобудування

(підпис)

(З.В. Лукомська)
(ініціали та прізвище)

Узгоджено:

Завідувач випускної кафедри будівництва та енергоефективних споруд

(підпис)

(В.І. Артим)
(ініціали та прізвище)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Основи охорони праці» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 7		Семестр _____	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3		3			
Кількість модулів	1		1			
Загальний обсяг часу, год	90		90			
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	36		36			
лекційні заняття	18		18			
семінарські заняття	-		-			
практичні заняття	-		-			
лабораторні заняття	18		18			
Самостійна робота, год, у т.ч.	54		54			
виконання курсового проекту (роботи)	-		-			
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-		-			
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	18		18			
опрацювання матеріалу, вивченого на самостійне вивчення	9		9			
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	-		-			
підготовка звітів з лабораторних робіт	9		9			
підготовка до екзамену	18		18			
Форма семестрового контролю	Іспит		Іспит			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна програма нормативної дисципліни «Основи охорони праці» складена на основі програми, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України у 2011 р.

Метою вивчення дисципліни є надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої

діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

- орієнтуватися в чинній нормативно-правовій базі, що регулює охорону праці;
- виявляти небезпечні, шкідливі виробничі чинники та оцінювати їх вплив на працюючих;
- визначати за нормативно-правовими актами гранично допустимі концентрації, величини чи рівні шкідливих чинників;
- оцінювати умови праці на робочих місцях;
- розробляти заходи з поліпшення умов праці на робочих місцях;
- здійснювати вибір та користуватися засобами індивідуального захисту працюючих від шкідливого впливу газів, пилу, шуму, вібрації, випромінювань тощо;
- вибирати профілактичні заходи, спрямовані на зниження негативного впливу шкідливих виробничих чинників на працюючих та попередження професійних захворювань;
- організовувати спеціальні режими праці та відпочинку для працюючих в шкідливих умовах;
- визначати категорію приміщень за небезпекою враження електричним струмом та вибухопожежонебезпекою;
- розробляти заходи, спрямовані на створення безпечних умов праці на робочих місцях;
- надавати долікарську допомогу потерпілому при нещасних випадках.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених відповідним стандартом вищої освіти України:

загальнокультурні компетенції:

- здатність до ефективного використання положень нормативно-правових документів в своїй діяльності;
- володіння основними методами збереження здоров'я та працездатності виробничого персоналу.

професійні компетенції.

- ефективного виконання функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі;
- проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві;
- проведення заходів з профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності;
- здатність до організації діяльності у складі первинного виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці серед працівників організації (підрозділу);
- впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування та організація робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці

Результати навчання дисципліни «Основи охорони праці» деталізують програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України: бакалаври по-

винні бути здатними до вирішення професійних задач діяльності, пов'язаних із забезпеченням життя, здоров'я і працездатності під час роботи.

Викладена нижче програма визначає обов'язковий перелік тем і питань, що повинні бути розглянуті в дисципліні «Основи охорони праці» при підготовці бакалаврів вищої школи. «Основи охорони праці» є базовою навчальною дисципліною для вивчення дисциплін «Охорона праці в галузі».

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	Розділ, підрозділ
М 1	Охорона праці. Основні питання, терміни та визначення з охорони праці.	18			
ЗМ 1	Правові та організаційні питання охорони праці.	6		1-3	
Т 1.1	Загальні положення курсу. Законодавча та нормативна база з питань охорони праці (ОП). Державне управління охороною праці.	2		1-3	
Т 1.2	Навчання з питань ОП. Нагляд і контроль за ОП. Відповідальність за порушенням вимог щодо ОП.	2		1-3	
Т 1.3	Виробничий травматизм. Розслідування та облік нещасних випадків і професійних захворювань на підприємствах та організаціях. Класифікація причин виробничого травматизму. Методи аналізу виробничого травматизму	2		1-3	
ЗМ 2	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	10			
Т 2.1	Загальні поняття фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Мікроклімат виробничих приміщень. Загальні поняття фізіології праці та виробничої санітарії. Класифікація виробничих небезпечних і шкідливих факторів. Метеорологічні умови та їх вплив на організм людини. Нормування параметрів мікроклімату. Повітря робочої зони. Загальні поняття про шкідливі речовини. Гігієнічне нормування шкідливих речовин. Основні заходи покращення умов праці.	2		1-3	
Т 2.2	Вентиляція виробничих приміщень. Призначення і види вентиляції. Розрахунок необхідного повітрообміну. Природна та штучна вентиляція. Кондиціонування повітря.	2		1-3	
Т 2.3	Освітлення виробничих приміщень. Значення та види освітлення. Основні світлотехнічні показники. Природне та штучне освітлення. Нормування освітлення виробничих приміщень.	2		1-3	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	Розділ, підрозділ
Т 2.4	Шум. Класифікація шумів. Нормування шуму. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шумів.	1		1-3	
Т 2.5	Вібрація. Основні фізичні параметри. Класифікація та нормування вібрації.	1		1-3	
Т 2.6	Іонізуючі та електромагнітні випромінювання. Поняття про іонізуюче випромінювання. Джерела виникнення. Класифікація та дози іонізуючих випромінювань. Нормування іонізуючих випромінювань та захист від них. Електромагнітні випромінювання.	2		1-3	
ЗМ 3	Основи техніки безпеки	1		1-3	
Т 3.1	Електробезпека. Дія струму на організм людини. Фактори, які впливають на наслідки ураження струмом. Класифікація приміщень за ступенем ураження електричним струмом. Причини електротравматизму. Методи та засоби захисту від ураження електричним струмом.	1		1-3	
ЗМ 4	Основи пожежної безпеки	1		1-3	
Т 4.1	Основи пожежної безпеки. Суть процесу горіння. Класифікація видів горіння. Основні причини виникнення пожеж. Способи і засоби гасіння пожеж.	1		1-3	

Всього:

Модуль 1 – змістових модулів -4

3.2 Теми лабораторних занять

Теми лабораторних занять дисципліни наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми лабораторних занять

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних занять	Обсяг, год.		Література
		ДФН	ЗФН	
М 1	Охорона праці. Основні питання, терміни та визначення з охорони праці.	18		
ЗМ 1	Правові та організаційні питання охорони праці	2		1-3,6
Л 1.1	Первинний інструктаж на робочому місці. Закон України “Про охорону праці” та нормативно-правові акти.	2		6
ЗМ 2	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	10		6
Л 2.1	Дослідження метеорологічних умов в робочих зонах виробничих приміщень	2		6
Л 2.2	Контроль ефективності роботи вентиляційної установки	2		6
Л 2.3	Природна і штучна освітленість	2		6
Л 2.4	Методи і засоби контролю запиленості повітря робочої зони	2		6
Л 2.5	Дослідження виробничого шуму	2		6
Л 2.6	Дослідження вібрації	2		6
ЗМ 3	Основи техніки безпеки	2		6
Л 3.1	Електробезпека. Дослідження електричного опору тіла людини	2		6
	Підсумкове заняття	2		

3.4 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.
Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назва модулів (М), змістових модулів (ЗМ) питання, що виносяться на самостійне вивчення	Обсяг, год	Література	
			порядковий номер	Розділ, підрозділ
М1	ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ	54		
ЗМ 1	Правові та організаційні питання охорони праці	6		
T1.1	Законодавство про працю. Праця жінок та неповнолітніх..	3	1-5	
T 1.2	Економічне стимулювання охорони праці.	3	1-5	
ЗМ 2	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	30		
T 2.1	Проектування систем штучного освітлення. Метод коефіцієнта використання світлового потоку, точковий метод, метод питомої потужності. Розрахунок природного освітлення.	6	1-5	
T 2.2	Ультразвук та інфразвук. Фізико–гігієнічні характеристики, нормування та їх контроль. Джерела ультра- та інфразвукових коливань. Методи та засоби захисту.	6	1-5	
T 2.3	Шкідливий вплив вібрації на організм людини. Заходи та засоби захисту від вібрації.	6	1-5	
T 2.4	Вплив іонізуючих та електромагнітних випромінювань на організм людини. Електромагнітні поля. Захист від іонізуючих та електромагнітних випромінювань	6	1-5	
	Опрацювання теоретичного матеріалу викладеного на лекціях.	6		
ЗМ 3	Основи техніки безпеки	12		
T 3.1	Електричний опір тіла людини.	3	1- 5	
T 3.2	Захисне заземлення, захисне занулення. Призначення, застосування.	3	1-5	
	Опрацювання теоретичного матеріалу, викладеного на лекціях.	6		
ЗМ 4	Основи пожежної безпеки	6		
T 4.1	Класифікація приміщень за вибухо- і пожежонебезпекою. Засоби виявлення та гасіння пожеж.	3	1-5	
	Опрацювання теоретичного матеріалу, викладеного на лекціях.	3		

Інші види самостійної роботи та загальний її баланс характеризує таблиця 1.

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці [Текст]: навч. посіб. / В.Ц. Жидецький – 3-є вид., перероб. і допов. - Львів: Українська академія друкарства, 2006. – 320с.

2. Семчук Я.М. Охорона праці [Текст]: навч. посіб. / Я.М. Семчук, І.В. Воєвідко, М.П. Кулик; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. – Івано-Франківськ : Факел, 2010. – 408 с.

3. Гораль Л. Т. [Текст]: навч. посіб. / Основи охорони праці Л.Т. Гораль, Я.М. Семчук – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2004. – 246 с.

4.2 Додаткова література

4. Геврик Є.О. Охорона праці: Навчальний посібник для студентів вищих закладів. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 280 с.

5. Жидецький В.Ц., Джигерей В.С., Сторожук В.М та ін. Практикум з охорони праці. Навч. посіб. / За ред. к.т.н., доцента В.Ц. Жидецького. - Львів, Афіша, 2000 – 352с.

4.3 Література та методичне забезпечення лабораторних занять

6. Основи охорони праці [Текст]: лаб. практикум / І.І. Стеліга, Г.М. Кривенко, М.П. Шкільний, В.Я. Шиманський. - 2-ге вид., змін. і допов. - Івано-Франківськ, 2012. – 140с.

4.3 Інформаційні ресурси в Інтернеті

7. Семчук Я.М. та ін. Охорона праці, Івано-Франківськ, 2010
http://dn.nung.edu.ua/pluginfile.php/45650/mod_page/content/7/%D0%A1%D0%B5%D0%BC%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%AF.%D0%9C.%20%D0%9E%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96.pdf

8. Закон України Про охорону праці
http://dn.nung.edu.ua/pluginfile.php/45650/mod_page/content/7/%D0%97%D0%A3%20%D0%9F%D1%80%D0%BE%20%D0%9E%D0%9F%20%282015%29.pdf

9. Лабораторний практикум
http://dn.nung.edu.ua/pluginfile.php/45650/mod_page/content/7/%D0%9E%D0%9E%D0%9F%20%D0%9B%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BC-2012.pdf

10. Методичні вказівки до контрольної роботи
http://dn.nung.edu.ua/pluginfile.php/45650/mod_page/content/7/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A2%D0%A0%D0%9E%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%90%20%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9E%D0%A2%D0%90%20%D0%B4%D0%BD.pdf

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за змістовими модулями ЗМ1 – ЗМ4. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Основи охорони праці»

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Модуль 1	
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ1	25
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ2, ЗМ 3, ЗМ 4.	40
Контроль умінь при виконанні та захисті звітів з сімох лабораторних робіт (7x5)	35
Разом	100

Іспит з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Остаточне оцінювання екзамену з дисципліни проводиться відповідно до вимог чинного Положення «Про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	задовільно
35-59	FX	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни